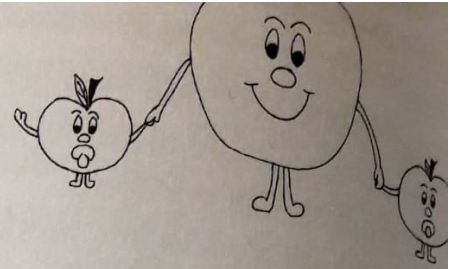

VI. RODZINA

POTRZEBNE SŁOWA I WYRAŻENIA

duża (liczna) – mała (niewielka) rodzina

składać się z (+ *dopełniacz*) z dwóch osób, wielu osób

mieszkać z... (+ *narzędnik*) rodzicami

mieszkać u... (+ *dopełniacz*) babci

mieszkać w... (+ *miejsownik*) mieście, na wsi

wyść za mąż (kobieta)

ożenić się (mężczyzna)

założyć rodzinę

wziąć ślub = pobrać się

rozwiść się (z kimś) = wziąć rozwód

Prawdziwym przyjacielem człowieka jest pies, a nie rodzina.

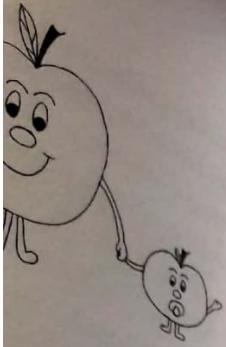
Ćwiczenia

I. Proszę uzupełnić tekst podanymi w ramce wyrazami.

tradycje, zgadzali, uroczystościach, składa się, zdjęcia,
wyszła za mąż, wspólnym, kawalerem, rodzinnych

Moja rodzina jest mała, bo tylko z mamy, siostry i ze
mnie. Niedawno moja siostra, więc mam też
szwagra. Mam jeszcze jedną ciocię i właśnie z nią mieszkam. Chciałbym,
żeby moja rodzina była trochę większa, ale na razie moja siostra nie ma
dzieci, a ja jestem

Nie mamy żadnych specjalnych tradycji, tylko
prawie co niedzielę spotykamy się na obiedzie,
a także na urodzinach, imieninach i świętach. Moja siostra nie zawsze
bywa na rodzinnych, bo jest lekarką i często pracuje
w niedziele.
Uważam, że jest miło, kiedy rodzina jest duża i ma swoje
....., kiedy babcie lub dziadkowie opowiadają rodzinne historie,
pokazują stare , a nawet pamiątki. Najważniejsze jest
jednak, aby wszyscy członkowie rodziny się i szanowali.

II. Proszę przeczytać tekst i wykonać polecenia.

„Opowiadanie Kamila”

W ubiegłą niedzielę świętowaliśmy 40. rocznicę ślubu moich rodziców, Karoliny i Wiktora. Przyjęcie było wspaniałe – mama i babcia włożyły w to dużo pracy, więc efekt był rewelacyjny!

Był mój starszy brat z żoną i synem, Markiem, a także moja młodsza siostra z mężem. Ich córka, Sylwia, mieszka z naszymi rodzicami, bo Agnieszka jest aktorką, więc rzadko bywa w domu i jest ciągle zajęta, a poza tym przez wiele lat była rozwiedziona z Romanem, który jest pisarzem. Właśnie z powrotem się zeszli, z czego wszyscy się ucieszyliśmy. Na tę uroczystość przyjechała z Krakowa babcia Jadwiga, matka ojca. Mieszka tam sama, bo dziadek Ksawery zmarł już dość dawno. Obecna była naturalnie babcia Izabela, z którą mieszkają rodzice. Dziadek Karol zginął w ostatnim dniu wojny, więc nikt z nas go nie pamięta.

Bardzo lubię ten rodzinny dom – tyle w nim wspomnień z dzieciństwa i młodości. Stół, przy którym siedzieliśmy, pełnił zawsze ważną rolę w naszym życiu. Teraz też był świadkiem naszych sprzeczek, wspomnień, śmiechu, planów, toastów i wzajemnych pretensji. Jak to w rodzinie!

Krystian wybiera się z rodziną na roczny staż do USA, babcia Jadwiga niedawno wróciła z Los Angeles od córki, Elżbiety, ojciec myśli o emeryturze, choć jest bardzo wziętym weterynarzem, Roman chciałby wziąć Sylwię na ferie zimowe do Bukowiny Tatrzańskiej, a Marek nagle zapragnął pojechać z nimi. Gdy oświadczył, że nie chce jechać do Stanów, jego matka, Katarzyna, o mało nie dostała ataku hysterii. Ja też pomyślałem, że lepiej by chyba było, gdyby chłopak został w kraju i nie przerywał szkoły. Mógłby zamieszkać ze mną, bo po rozwodzie z Łucją jestem sam i czasem czuję się samotny. Uczę fizyki w liceum, więc dopilnowałbym nauki Marka.

(Na podst. S. Fleszarowa-Muskat, *Pod jednym dachem, pod jednym niebem*, Glob, Szczecin 1988)

- świętować – celebrować
- sprzeczka – kłótnia, mała awantura
- pretensje – żale, urazy
- staż – rodzaj praktyki
- wzięty (weterynarz) – mający dużo pacjentów (klientów), popularny, mający dobrą opinię
- o mało (+ nie) – prawie coś zrobić, być blisko zrobienia czegoś

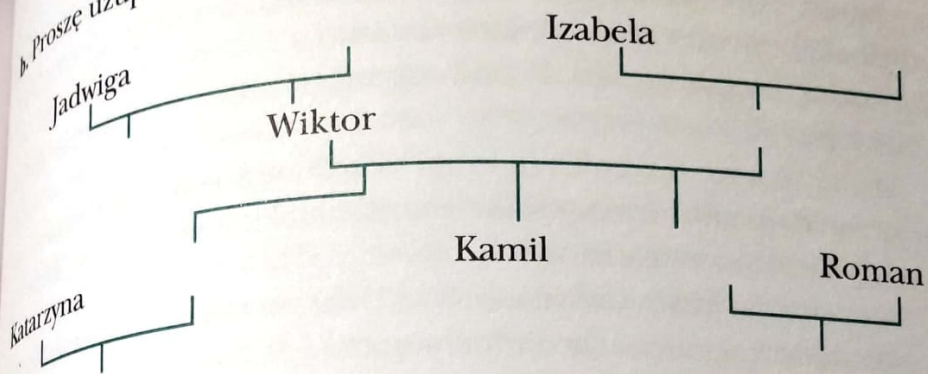
Co to oznacza? Proszę przetłumaczyć na swój język lub wyjaśnić po polsku.

- zeszli się z powrotem –
- wzajemne pretensje –

a. Proszę zakwalifikować poniższe zdania do rubryki „prawda”, „nieprawda” lub „brak informacji”

	P	N	BI
1. Na uroczystości było 11 osób.			
2. Karolina i Izabela przygotowały znakomite przyjęcie.			
3. Kamil rozwiódł się, bo jest samotnym nauczycielem.			
4. Kamil ma syna w liceum.			
5. Roman jest znanym pisarzem.			
6. Agnieszka sama wychowuje córkę.			
7. Wiktor leczy zwierzęta.			
8. Babcia Jadwiga mieszka w Krakowie, odkąd zmarł jej mąż.			
9. Nikt w rodzinie nie pamięta Karola.			
10. Syn Krystiana bardzo chce jechać do USA.			
11. Podczas opisywanej uroczystości każdy się z kimś kłócił.			
12. W dzieciństwie stół był świadkiem wspomnień.			
13. W rodzinnym domu mieszkają 4 osoby.			
14. Karolina i Wiktor są szczęśliwym małżeństwem.			

b. Proszę uzupełnić drzewo genealogiczne opisywanej rodziny

c. Proszę uzupełnić:

Przykład: Kamil dla Agnieszki – to *brat*
 Krystian dla Agnieszki – to *brat*
 Roman dla Agnieszki – to *mąż*

Sylwia dla Kamila – to
 Marek – to
 Elżbieta – to
 Roman – to
 Katarzyna – to

Kamil dla Marka – to
 Agnieszka – to
 Sylwia – to
 Izabela – to
 Wiktor – to

Izabela dla Wiktora to –
 Katarzyna – to
 Roman – to
 Sylwia – to
 Ksawery – to

III. Podane fragmenty zdań proszę poukładać w logicznej kolejności i przepisać cały tekst.

1 „Moja rodzina”
 Mam dość dużą rodzinę. Mieszkam z rodzicami i
 — (mojego ojca), którzy mieszkają na wsi i mają duży sad. Bardzo

- potem siostrzenice i siostrzeńców, a ja będę mieć teściów.
- najstarszym synem. Ze strony matki mam
- ciocie oraz pięciu kuzynów i siedem
- siostrą. Mój ojciec ma 45 lat i zajmuje się handlem, mama ma 45
- lat i jest
- zięcia (a potem wnuki), a moja siostra będzie miała szwagra,
- gospodynią domową, a siostra ma 20 lat i jest studentką. Mam też
- dziadków (to są rodzice
- moja mama jest najmłodszą córką. Niestety, jej rodzice zmarli dość
- dawno temu, więc ich nie pamiętam.
- dwóch wujków i dwie ciocie, pięciu
- Mam narzeczonego, z którym wezmę ślub w czasie najbliższych
- wakacji. Wtedy moi rodzice będą mieli
- kuzynów i sześć kuzynek. Wszyscy są młodszy ode mnie, bo
- ich kocham. Ze strony ojca mam trzech wujków i dwie
- kuzynek. Wszyscy są ode mnie starsi, bo mój ojciec jest

IV. Proszę opisać swoją rodzinę lub rodzinę swoich marzeń.

V. Proszę przeczytać poniższy tekst i wykonać polecenia.

„Widziałam ich łodzie”

(...) Jestem listopadowa. Od dziecka, a właściwie od urodzin, 5 listopada przyszedłam na świat, i od tej pory była to dla mnie ważna data. Najpierw ważna ze względu na prezenty. Usprawiedliwiony egoizm. Rodzina zbierała się u nas w najbliższej sąsiedztwie weekend i zносиła pięknie opakowane paczki.

Z wiekiem przedkładałam rodzinne spotkania nad prezenty. W naszym małym dwupokojowym mieszkaniu na warszawskiej Ochocie zbierali się najukochańsi członkowie rodziny, którzy naprawdę umieli się bawić. (...) W dużym pokoju śmiechy, tańce, wódeczka, a u nas, smarkatych? Robert, Asia, Ania i ja. Kombo z szalonymi pomysłami. Jednym z nich były artystyczne występy zespołu, który stworzyliśmy. Oczywiście pełny playback, ale stylizacji mogliby nam i dziś pozazdrościć. Były też opowieści o duchach, a z duchami ja, jako najstarsza, miałam najwięcej doświadczenia. (...)

Moja osiemnastka, przyznam, nie była szczególna. Nawet tak do brze jej nie pamiętam. Za to trzydzieste urodziny przeszły do historii i wiem, że wiele osób do dziś je wspomina. Zorganizowałam party w war-

szawskim klubiku dla ponad 300 osób. Przyszło znacznie więcej niż zamierzano, za to sympatycznych, wesołych, głodnych zabawy, i pomimo że w różnym wieku i z różnych środowisk, gotowych do integracji. Odbywały się koncerty (w tym mój własny), tańce i hulanki, ale wszystko tak serdecznie i bezpiecznie, że bez fałszu stwierdzam, iż była to najlepsza impreza w moim życiu (...).

Od kiedy urodziło się moje dziecko, moje urodziny nie mają żadnego znaczenia. Może tylko jakieś ukryte osobiste, że to kolejny rok życia, że starsza, że czas tak leci i nie mam na to żadnego wpływu. (...)

Listopad, to przecież 1 listopada. Najcudowniejsze święto poza Bożym Narodzeniem i Wielkanocą. Pogańskie, ale bardzo polskie święto. Coś, z czym się nigdzie nie spotkałam, a co przyciąga do Polski, ze względu na atmosferę i znaczenie, wielu moich przyjaciół z zagranicy. Jestem dumna z tej egzotyki. I kocham Powązki i te tysiące lampek, dowodów na istnienie pamięci, szacunku, tęsknoty... I ten zapach. Babciu! chociaż tak długo nie byłam na Twoim grobie, codziennie zapalam lampkę tęsknoty... w sercu.

(Fragm. felietonu Kayah *Bez ograniczeń*, „Pani” nr 11, 2000.
Kayah – piosenkarka, autorka tekstów, kompozytorka)

SŁOWNICZEK

znosić – tu: przynosić

przedkładać – woleć

smarkaty – niedorosły, małolat, nastolatek

„kombo” – kombinacja, zespół, grupa

playback – śpiewanie nie na żywo, z podkładu muzycznego

osiemnastka – tu: 18. urodziny

szczególna – wyjątkowa, warta zapamiętania

party – impreza, zabawa

hulanki – szalone zabawy, tańce

Powązki – słynny, zabytkowy cmentarz w Warszawie

lampka – tu: znicz

Co to oznacza? Proszę przetłumaczyć na swój język lub wyjaśnić po polsku.

- z wiekiem –
- głodny zabawy –
- nie mam na to wpływu

a. Proszę zaznaczyć odpowiedź (a, b lub c) zgodną z tekstem.

1. Gdy Kayah była mała, lubiła swoje urodziny, bo:

- a. przychodziło do niej dużo gości
 - b. dostawała prezenty
 - c. publicznie występowała
2. Im Kayah była starsza, tym bardziej
- a. cieszyły ją urodzinowe spotkania rodzinne i wolała je od prezentów
 - b. usprawiedliwiała swój egoizm
 - c. urodziny kojarzyły się jej z duchami
3. Kayah wspomina
- a. wspólne zabawy dzieci i dorosłych
 - b. zabawy dzieci w jednym, a dorosłych w drugim pokoju
 - c. zazdrość dorosłych, że dzieci stworzyły zespół i występowały
4. 30. urodziny Kayah były
- a. skromne i niewarte, aby o nich pamiętać
 - b. historyczne i spokojne
 - c. najlepszą imprezą w jej życiu
5. Na 30. urodziny
- a. Kayah zaprosiła do domu 300 osób
 - b. Kayah zaprosiła ponad 300 zintegrowanych osób
 - c. do klubu przyszło więcej osób niż było zaproszonych
6. Odkąd Kayah urodziła dziecko
- a. nie obchodzi swoich urodzin
 - b. jej urodziny mają dla niej mniejsze znaczenie niż dawniej
 - c. organizuje dziecku urodziny w klubie
7. 1 listopada – Dzień Wszystkich Świętych
- a. jest dla Kayah bardzo ważnym i pięknym świętem
 - b. Kayah woli od Bożego Narodzenia i Wielkanocy
 - c. Kayah uważa za święto bezwartościowe, bo pogańskie
8. Przyjaciele Kayah przyjeżdżają do Polski na Wszystkich Świętych, bo
- a. uważają, że ten dzień jest szczególnie ważny i ma specyficzną atmosferę
 - b. bo lubią zapach świec
 - c. chcą zapalać lampki na grobie babci Kayah
- b. Proszę porównać (ustnie) swoje urodziny (imieniny) albo Boże Narodzenie lub Wielkanoc z dzieciństwa i teraz.
- c. Dlaczego w tekście jest mowa o tym, że 1 listopada to polskie święto? Proszę zebrać jak najwięcej informacji na ten temat, zrobić notatki i przygotować wypowiedź ustną.

Proszę przeczytać poniższy tekst i wykonać polecenia.

„Bez ojca”

Nie ma takiej kobiety, która zdecydowałaby się świadomie na samotne wychowywanie dziecka. (Dorota Stalińska – aktorka)

(...) Wychowałam się w pełnym miłości domu, z obojgiem rodziców i rodzeństwem i zawsze tak wyobrażałam sobie swoją rodzinę. Mój syn przyszedł na świat z wielkiej miłości, ale mieć dziecko i żyć z mężem Pawła skończyły się dość niefortunnie, dlatego z konieczności ja sama i matka, i ojcem. Przyznaję, w jakimś momencie świadomie zaniechałam podejmowania tych prób, ale jestem pewna, że tak jest lepiej dla mojego syna. Nie musi wpatrywać się w drzwi, w których i tak nie stanie ojciec, bo przeważnie ci dochodzący tatusiowie nigdy nie mają czasu. (...)

(„Gentleman” nr 9, 1997)

Co to oznacza? Proszę przetłumaczyć na swój język lub wyjaśnić po polsku.

- przyjść na świat z wielkiej miłości –
- niefortunne próby –
- dochodzący tatuś –

a. „Czy matka może wychować syna bez ojca bez większych strat?” Proszę wyrazić swoje zdanie (ustnie lub pisemnie) na temat samotnego wychowywania dzieci, zwłaszcza synów, przez matki.

Można zacząć tak:

według mnie, uważam, moim zdaniem, sądzę, wydaje mi się, (nie) jestem pewny/a, trudno powiedzieć

b. Autor artykułu twierdzi, że ogromny wzrost rozwodów i separacji oraz zapracowani i/lub nie podejmujący właściwie swojej roli ojcowie – to powszechny problem naszych czasów. Czy zgadza się Pan/i z tą opinią? Proszę napisać, jak to wygląda w Pana/Pani kraju.

Chrześcijaństwo mogli mieć tylko jedną żonę i to się nazywa monotonia.

KOMUNIKACJA
przedstawianie siebie i innych
określanie preferencji

SŁOWNICTWO
wygląd, charakter
zainteresowania, stan cywilny

GRAMATYKA
narzędnik

klasny, przeprowadzić wywiad, agent ubezpieczeniowy, zanieść, zaznaczyć, płeć,
taki szczególnie, owsianka, smycz, sterta

nowe słowa

A PROSZĘ SIĘ PRZEDSTAWIĆ

Ćwiczenie 1 201A1

Proszę dopasować podane frazy do schematu, a następnie dopisać jak najwięcej słów i zwrotów do poszczególnych kategorii.

CHARAKTER

zalety: wady:

spontaniczny

WYGLĄD

wzrost: sylwetka:

oczy: włosy:

PRACA

CZAS WOLNY

Lubię chodzić po górach.

RODZINA

STAN CYWILNY

ZAJNTERESOWANIA

MARZENIA

spontaniczny ✓ | Czym się zajmujesz? | chuda | zamężna | owalna twarz | Z zawodu jestem... |
długie i proste | niepunktualna | Twoja największa pasja? | zgrabna | średniego wzrostu |
systematyczny | o podróży dookoła świata | nadwaga | jedynak | żeglarstwem | szatyn |
Noszę okulary. | jako tłumacz | kompletnie łysy | nerwowy | broda | o własnym domu |
Czy macz rodzeństwo? | piwne | bezdzietny | ciemne z grzywką | cierpliwa | zielone |
Jestem emerytem. | Czytam kryminały. | Lubię chodzić po górach. ✓ |

1 W RODZINNYM KRĘGU

POZNAWAJ SŁOWA AKTYWNIE!

drzewo genealogiczne
pokolenie = generacja

Rodzina

rodzina → zakładać/założyć (co?), mieć (co?), tworzyć/
stworzyć (co?), rozbijać/rozbić (co?) rodzinę
→ (jaka?) pełna, niepełna, wielopokoleniowa,
zastępcza, patchworkowa, wielodzietna

Relacje rodzinne

A Kto to jest?

- Ojciec dziadka to *pradziadek*, matka dziadka to _____
- Syn wnuka to *prawnuke*, córka wnuka to _____
- Syn brata to *bratanek*, córka brata to _____
- Syn siostry to *siostrzeniec*, córka siostry to _____
- Ojciec żony/męża to *teść*, matka żony/męża to _____
- Żona syna to *synowa*, mąż córki to _____
- Kuzyn to *cioteczny* lub *stryjeczny brat*, kuzynka to _____

_____ *prababcia* _____

Inne relacje

B Kto to jest?

- Chłopiec, który nie ma rodzeństwa. _____
- Dziewczynka, która nie ma rodzeństwa. _____
- Brat, który urodził się w tym samym dniu. _____
- Siostra, która urodziła się w tym samym dniu. _____
- Brat, z którym masz wspólną matkę lub wspólnego ojca. _____
- Siostra, z którą masz wspólną matkę lub wspólnego ojca. _____
- Dziecko, którego oboje rodzice nie żyją. _____
- Dziecko, którego jedno z rodziców nie żyje. _____
- Mężczyzna, który nie jest twoim ojcem, ale jest mężem twojej mamy. _____
- Kobieta, która nie jest twoją matką, ale jest żoną twojego ojca. _____
- Syn żony lub męża, ale nie twój. _____

_____ *jedynak* _____

 _____ *bliźniak* _____

 _____ *przyrodni brat* _____

 _____ *sierota* _____

 _____ *ojczym* _____

 _____ *pasierb* _____

12. Córka żony lub męża, ale nie twoja.
13. Ojciec, który adoptował dziecko.
14. Matka, która adoptowała dziecko.
15. Ojciec, który sam wychowuje dziecko.
16. Matka, która sama wychowuje dziecko.

— _____
— przybrany ojciec

— _____
— samotny ojciec

Wiek

C Kto jest najmłodszy, a kto najstarszy?

a. <u>7</u> niemowlę	✓ dziecko, które nie ma więcej niż rok
b. _____ osoba w sędziwym wieku	2. mający więcej niż 90 lat
c. _____ dorosły/pełnoletni	3. osoba, która ma więcej niż 50 lat
d. _____ osoba w podeszłym wieku	4. mający więcej niż 80 lat
e. _____ nastolatek	5. osoba, która ma naście lat (jede-, dwa-, osiemnaście)
f. _____ człowiek niepełnoletni	6. w Polsce – osoba, która ma mniej niż 18 lat
g. _____ człowiek w dojrzałym wieku	7. w Polsce – osoba, która ma przynajmniej 18 lat

rodzić się/urodzić się ≠ umierać/umrzeć

rosnąć/urosnąć

kończyć/skończyć ... lat/lata = mieć ... lat/lata

starzeć się

być coraz starszym

| postarzyć się

stawać się coraz starszym; wydawać się starszym niż się jest w rzeczywistości

młodzić/odmłodzić

wydawać się młodszym niż się jest w rzeczywistości

Związek małżeński

związek

→ wchodzi/wejść (w co?) w związek, zawierać/zawrzeć (co?) związek

→ (jaki?) małżeński, partnerski

→ (jaki?) udany, trwałe ≠ nietrwałe, długoletni, kruchy

oświadczać się/oświadczyć się (komu?)

zapropnować małżeństwo; poprosić (kobietę) o rękę

| oświadczyły

zaręczać się/zaręczyć się (z kim?)

składać sobie przyrzeczenie małżeństwa

| zaręczyły

→ ogłosić ≠ zerwać (co?) zaręczyny

| zaręczynowy

narzeczona/narzeczonego

osoba, która zgodziła się na ślub

| narzeczeństwo

wychodzić/wyjscie za mąż (K) (za kogo?) = żenić się/ożenić się (M) (z kim?)

| zamężna (K)

| żonaty (M)

pobierać się/pobrać się (K i M) = brać/wziąć ślub

ślub

ceremonia w kościele, urzędzie stanu cywilnego

→ brać/wziąć (co?) ślub

→ (jaki?) cywilny, kościelny, konkordatowy

panna młoda/pan młody

druhnna/družba

wesele

| weselny

miesiąc miodowy

ciąża

kobieta, która wychodzi za mąż/mężczyzna, który się żeni

kobieta/mężczyzna, która/który pomaga pannie młodej/panu młodemu w przygotowaniach do ślubu

zabawa po ceremonii ślubu

→ przyjęcie (jaki?) weselne, tort (jaki?) weselny

pierwszy miesiąc po ślubie

czas, w którym kobieta oczekuje na dziecko

→ zachodzić/zajść (w co?) w ciążę, być (w którym?) w (pierwszym ... miesiącu) ciąży

D Proszę wpisać do odpowiedniej rubryki słowa, które kojarzą się z panną młodą, panem młodym, z młodą parą.

PANNA MŁODA	PAN MŁODY	PAŃSTWO MŁODZI = MŁODA PARA
druhnna		

SPRAWDŹ, CZY WIESZ!

I Które zdania z kolumny A odpowiadają tym z kolumny B?

A.

0. Ten maluch jeszcze nie umie mówić.
1. Jej dziadek jest w podeszłym wieku.
2. Marcin niedawno skończył 18 lat.
3. Annika jeszcze nie skończyła 18 lat.
4. Miał właśnie 11. urodziny.
5. Ona ma chyba 45 lat.
6. Umarł, kiedy miał 94 lata.
7. On ma 17 lat.
8. Była osobą nie pierwszej młodości.
9. Pani Ala jest już w dojrzałym wieku.
10. To jeszcze małe dziecko.

B.

- a. Jakiś czas temu skończyła 55 lat.
- ~~b. To niemowlę.~~
- c. Nie należała do najmłodszych.
- d. Jest w średnim wieku.
- e. Dożył bardzo sędziwego wieku.
- f. Jest już nastolatkiem.
- g. Ma ponad 80 lat.
- h. To ciągle jeszcze nastolatek.
- i. Z tego wynika, że jest niepełnoletnia.
- j. Od niedawna jest już dorosły.
- k. Ma dopiero 5 lat.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
b										

II Proszę uzupełnić brakujące części wyrazów.

Przykład: córka mojej siostry - s i o s t r z e n i c a

1. tylko w połowie jest moim bratem	= _____ ni brat
2. mąż mamy, ale nie ojciec	= _____ m
3. dziewczyna, nie ma brata ani siostry	= j _____
4. niebiologiczna matka	= p _____ matka
5. mąż mojej córki	= _____ ć
6. dziecko bez matki i ojca	= _____ a
7. syn mojej córki	= w _____
8. wychowuje dziecko bez matki	= s _____ ojciec
9. żona mojego syna	= s _____
10. brat, urodzony w tym samym dniu	= _____ k

V Proszę przekształcić zdania, zachowując ich sens. W przekształceniach proszę wykorzystać wyrazy podane w nawiasach, pamiętając o ich poprawnej formie.

Przykład: Jego zachowanie było co najmniej dziwne. (zaskakująco)
Zachował się **zaskakująco**.

1. Rozwiedli się i nikt o tym nic nie wiedział.

2. Marek i Anka pobrali się w Urzędzie Stanu Cywilnego. _____ (cichy)
3. Mateusz wygląda teraz starzej niż rok temu. _____ (cywilny)
4. Ona zawsze może liczyć na pomoc rodziny. _____ (postarzyć się)
5. Adam i Ola zerwali za sobą. _____ (wsparcie)
6. Mieszkają razem, ale nie są małżeństwem. _____ (na dobre)
7. W Polsce około 30% par rozwodzi się. _____ (nieformalny)
8. Elżbieta zaszła w ciążę. _____ (rozpadać się)
- _____ (spodziewać się)

● PRZECZYTAJ I ODPOWIEDZ!

Pięć wesel i jeden rozwód – Polacy rozwodzą się na potęgę

Rozwód w Polsce stał się zjawiskiem powszechnym.

– Współczesna rodzina staje się coraz bardziej krucha. Jeśli gąsną uczucia, a pojawiają się problemy, to para dziś łatwo bierze pod uwagę możliwość rozstania. Takie przyczyny jak konieczność wychowywania dzieci albo wspólne mieszkanie, już tak znacząco nie wpływają na decyzje współmałżonków. Samotne wychowywanie dzieci także przestało być problemem, czasem nawet staje się atutem (daje pierwszeństwo w przyjęciu dziecka do żłobka lub przedszkola) – uważa dr K. Bujak.

Najczęściej trudności życia nie wytrzymują młodzi ludzie. Narzekamy na to, że przesuwa się wiek zawierania małżeństw, ale okazuje się, że nieco starsi, dojrzałsi nowożeńcy tworzą bardziej trwałe związki. Socjologowie dowiedli także, że bardziej stabilne związki tworzy ludność od lat osiadła na jakimś terenie niż napływowa, m.in. dlatego mieszkańcy miast rozwodzą się trzykrotnie częściej. Na wsiach jest bardzo silna kontrola środowiska, ale też w trudnych chwilach można liczyć na wsparcie ze strony rodziny.

– Sytuacja ekonomiczna rzadko jest głównym powodem rozwodu. Zazwyczaj opóźnia decyzję o zawarciu małżeństwa i wpływa na liczbę dzieci, bo to jest kosztowna inwestycja. W pewnym stopniu może też przyczynić się do kryzysu małżeńskiego. Częstym powodem rozwodów jest natomiast niewierność. Zdradzają zarówno kobiety, jak i mężczyźni, choć to mężczyźni częściej zmieniają żony na młodsze. Przyczyną rozstania jest także nadużywanie alkoholu przez jednego z małżonków oraz dłuższa nieobecność jednego z nich. Najwięcej rozwodów orzeka się jednak z powodu niezgodności charakterów – mówi adwokat Karolina Sowa z portalu e-rodzinne.pl.

Liczba rozwodów utrzymuje się na mniej więcej tym samym poziomie – od 2008 roku rozpada się każdego roku średnio 65–66 tys. par, przy czym w latach 2000–2003 było to mniej niż 50 tys. małżeństw. Polskie małżeństwa, jeśli się rozwodzą, to na dobre. Zupełnie nie sprawdziła się w praktyce instytucja separacji. Orzeka się ich bardzo mało.

(na podst. tekstu E. Piłat, „Dziennik Polski” oraz <http://www.e-rodzinne.pl/polacy-czesciej-ida-oltarza-liczba-rozwodow-bez-zmian/>)

VII Proszę uzupełnić tabelę, jak pokazano w przykładzie. Następnie proszę ułożyć zdania z 3 wybranymi wyrazami.

	RZECZOWNIK	IMIESŁÓW PRZYMIOTNIKOWY BIERNY	CZASOWNIK
0.	zdrada	zdradzony	zdradzać / zdradzić
1.			rozwódzić się / rozwieść się
2.	związek		
3.			przyznawać / przyznać
4.	pozbawienie		
5.			zaręczać się / zaręczyć się
6.		zawarty	
7.		skończony	

Przykład: Zdrada często niszczy związek.

1. _____
2. _____
3. _____

● ● BAW SIĘ SŁOWAMI!

VIII Proszę uzupełnić luki w tekście wyrazami z ramki, pamiętając o ich poprawnej formie. Uwaga! Wyrazów jest więcej niż luk.

~~pobrać się~~ samotny małżeństwo rodzeństwo trwałe ślub wystąpić założyć
 przybrany zawrzeć jedynaczka udany romans sierota wesele kruchy
 zdrada drużyna dzieciństwo bliźniaczka kłócić się rozwieść się drużba
 miesiąc miodowy

Dorota i Andrzej poznali się w pracy. Po dwóch latach znajomości postanowili się pobrać⁰. Oboje bardzo chcieli _____¹ rodzinę i mieć dzieci, przynajmniej dwoje. Dorota była _____², Andrzej także nie miał ani brata, ani siostry. Chcieli więc, by ich dzieci miały _____³. Zaraz po _____⁴, który wzięli w kościele św. Marka (_____⁵ Andrzeja był jego najlepszy przyjaciel), wyjechali do Włoch na swój _____⁶. Po dwóch latach _____⁷ Dorota zaszła w ciążę i urodziła _____⁸, Zosię i Marysię. Związek Doroty i Andrzeja był _____⁹. Czasem _____¹⁰, przetrwali jednak wszystkie kryzysy i dożyli późnej starości. Ich córki także _____¹¹ związki małżeńskie. Nie były to jednak związki _____¹². Marysia po kilku latach _____¹³ z mężem i wychowywała swojego

syna jako _____¹⁴ matka. Mąż Zosi miał _____¹⁵. Zosia nie mogła wybaczyć mu _____¹⁶ i zdecydowała się _____¹⁷ o rozwód.

IX

Do podanych rzeczowników proszę dopasować jak najwięcej czasowników, jak pokazano w przykładzie.

pojawiać się	wziąć	rozluźnić się	zastanawiać się nad
tworzyć	orzekać	przewycięzać	starać się o...
być w...	narastać	mieć	zawrzeć
sprawić	budować	uzyskać	pozostawać w...
dbać o...	nastawać	rozważać	zajmować się
nawiązać... z...	nie zważać na...	zerwać	znaleźć
szukać	wystąpić o...	zmieniać się	zrozumieć

Przykład:

RELACJE – dbać o relacje, nawiązać relacje (z kim?), mieć relacje, budować relacje, zerwać relacje, pozostawać w relacjach (z kim?), zrozumieć relacje, starać się o relacje (z kim?)

RELACJE – mogą: zmieniać się, rozluźnić się

ZWIĄZEK

PRZYCZYNA

ROZWÓD

PROBLEM

Proszę skreślić przymiotniki, które nie łączą się podanymi rzeczownikami.

Przykład: ROZWÓD – dostawać, orzekać, wystąpić o..., ~~zawrzeć~~

- PROBLEM – palący, podstawowy, główny, bezpośredni
- ZWIĄZEK – formalny, cierpliwy, trwały, kruchy
- ROZWÓD – istotny, cichy, niespodziewany, potajemny
- PRZYCZYNA – bezpośrednia, ważna, współczesna, przypadkowa

IV Proszę uzupełnić brakujące części wyrazów, a następnie odpowiedzieć na pytania.

1. W którym roku się **u r o d z i t e ś**?
2. Masz brata lub siostrę, czy jesteś **j** _____ / **j** _____
3. Czy znasz jakiegoś **s** _____ ojca? A może **s** _____ matkę?
4. Czy znasz kogoś, kto **ad** _____ dziecko?
5. Jaka jest różnica między ojcem a **oj** _____?
6. Co to jest rodzina **zas** _____?
7. Co to jest rodzina **wielo** _____ **owa**?
8. Co to jest rodzina **wielo** _____ **tna**?
9. Czy wiesz, w którym roku twoi rodzice **w** _____ ślub?
10. Ile lat ma w twoim kraju osoba **p** _____? W Polsce - ma 18 lat.